

~ Методологија ~

СТАТИСТИЧКИ ПОСЛОВНИ РЕГИСТАР

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичке активности у области Статистичког пословног регистра (СПР) спроводе се на основу Закона о статистици Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. године и важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику (РЗС).

СВРХА

Сврха СПР-а је да буде основа и подршка спровођењу пословних статистика и статистике националних рачуна. СПР мобилише и обједињава све постојеће административне и податке из статистичких истраживања, на основу којих се на јединствен начин формирају статистичке јединице. База СПР-а представља јединствени оквир за координисано припремање и спровођење статистичких истраживања, за избор узорка и оцјене резултата за укупну популацију. Такође, СПР је један од основних извора информација за статистичку анализу пословне популације и њене демографије.

Статистички пословни регистар (СПР) је успостављен у оквиру пројеката Подршке Европске уније статистичком сектору Босне и Херцеговине – Фаза III CARDS Twinning Пројекат – Компонента 2, који је реализован у периоду од 2006. до 2008. године. Додатна средства неопходна за финализацију система Статистичког пословног регистра обезбијеђена су путем Шведске међународне агенције за развој и сарадњу (SIDA). Након двогодишње стручне подршке данских експерата, ангажованих на реализацији Пројекта, статистичке институције у Босни и Херцеговини самостално су наставиле заједнички рад на успостављању Статистичког пословног регистра као заједничке базе за ниво БиХ и ниво ентитета. СПР, као оквир за спровођење статистичких истраживања, у функцији је од 2009. године, а његово одржавање и унапређење су континуиране активности.

ОБУХВАТ

Обухват, садржај, методологија вођења и одржавања СПР-а су усклађени са Регулацивом Европске уније (Regulation (EC), No. 177/2008) и Приручником за пословне регистре. СПР обухвата сва економски активна предузећа и локалне јединице једне економије. Регулацива дефинише јединице које морају бити обухваћене и оне које, ако нису статистички значајне, могу бити искључене, те начин на који се прате економски неактивне јединице.

Основне јединице обухваћене СПР-ом су *правне јединице* (пословни субјекти, предузетници и њихови организациони дијелови) и на основу њих формиране *статистичке јединице* (предузећа и локалне јединице).

САДРЖАЈ

Јединице садржане у СПР-у су: *правна јединица, локална правна јединица, предузеће и локална јединица*. Веза између СПР-а и статистичких истраживања обезбијеђена је путем *јединице посматрања и јединице извјештавања*.

Правне јединице имају обавезу уписа у административне регистре према Закону о регистрацији пословних субјеката („Службени гласник Републике Српске“, број 67/13) и Закону о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 117/11, 121/12 и 67/13).

Локалне правне јединице су дијелови правних јединица који су лоцирани на другој адреси у односу на сједиште или обављају другу дјелатност у односу на дјелатност правне јединице.

Обиљежја правне и локалне правне јединице добију се из административних извора.

Предузеће се, према Регулациви Европске уније, дефинише као најмања комбинација правних јединица која производи добра и/или услуге и посједује одређени степен аутономије у доношењу одлука. Из овог произилази да предузеће може да представља једну правну јединицу или комбинацију правних јединица.

Локална јединица је према Регулациви Европске уније дио предузећа (радионица, фабрика и сл.) која се налази на географски тачно одређеном мјесту, гдје једно или више лица (бар пола радног времена) обавља одређену дјелатност.

Јединице посматрања су јединице о којима се прикупљају статистички подаци а дефинисане су методологијама на основу којих се проводе појединачна статистичка истраживања. То могу бити предузећа или локалне јединице.

Јединици извјештавања достављају се на попуњавање упитници за једну или више јединица посматрања о којима се прикупљају подаци за одређена статистичка истраживања.

Сваку јединицу у СПР-у дефинишу одговарајуће варијабле које могу бити: идентификационе, демографске и економско-стратификационе.

Правна јединица

Идентификационе варијабле:

- Матични број;
- Порески број;
- Адреса (улица, кућни број, поштански број, насеље, град/општина, ентитет);
- Телефон, факс, e-mail;
- Одговорно лице.

Демографске варијабле:

- Датум оснивања;
- Датум посљедње промјене;
- Датум гашења.

Економске/ Стратификационе варијабле

- Дјелатност (главна/претежна);
- Облик организовања;
- Облик својине;
- Поријекло капитала;
- Статус рачуна у банци;
- Вриједност активе;
- Остварени промет;
- Број запослених.

Локална правна јединица

Идентификационе варијабле:

- Матични број правне јединице, редни број јединице у саставу;
- Порески број (подброј);
- Адреса (улица, кућни број, поштански број, насеље, град/општина, ентитет);
- Телефон, факс, e-mail.

Демографске варијабле:

- Датум оснивања;
- Датум посљедње промјене;
- Датум гашења.

Економске/ Стратификационе варијабле:

- Дјелатност јединице.

Предузеће

Идентификационе варијабле:

- Идентификациони број;
- Матични број;
- Порески број;
- Адреса (улица, кућни број, поштански број, насеље, град/општина, ентитет);
- Телефон, факс, e-mail.

Демографске варијабле:

- Датум оснивања;
- Датум посљедње промјене;
- Датум гашења;
- Статус у активности/ неактивности.

Економске/ Стратификационе варијабле:

- Дјелатност (главна/претежна и максимално три споредне);
- Институционални сектор;
- Вриједност активе;
- Остварени промет;
- Број запослених.

Локална јединица

Идентификационе варијабле:

- Идентификациони број;
- Тип јединице;
- Адреса (улица, кућни број, поштански број, насеље, град/општина, ентитет).

Демографске варијабле:

- Датум оснивања;
- Датум посљедње промјене;
- Датум гашења;
- Статус у активности/ неактивности.

Економске/ Стратификационе варијабле:

- Дјелатност (могуће евидентирати до четири дјелатности на истој адреси).

ВОЂЕЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ

Одржавање, односно ажурирање СПР-а врши се на основу података из административних регистара и података из статистичких истраживања.

Најважнији административни регистри који садрже индивидуалне податке о свим административним јединицама, а које РЗС у редовној мјесечној динамици преузима у форми база података, су Регистар пословних субјеката и Регистар пореских обвезника. Приступ подацима из ових регистара осигуран је споразумима о међусобној сарадњи које је РЗС потписао са Агенцијом за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ) и Пореском управом Републике Српске (ПУ).

Вођење Регистра пословних субјеката, као основног административног извора за ажурирање СПР-а, је било у надлежности РЗС-а у периоду од почетка 1992. године до 01.12.2013. године. Успостављањем једношалтерског система, према Закону о регистрацији пословних субјеката

у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 67/13) и Закону о Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге („Службени гласник Републике Српске“, број 96/05, 74/10 и 68/13), поступак уписа и разврставања пословних субјекта према дјелатностима у Регистар пословних субјеката од 01.12.2013. године је у надлежности АПИФ-а.

База података СПР-а се путем аутоматских процедура мјесечно ажурира на основу података из административних регистара. На бази података добијених из статистичких истраживања које спроводи РЗС, кроз апликацију се врши континуирано ажурирање података на одговарајућим јединицама.

Прегледање и ажурирање базе података у СПР-у се врши кроз двије апликације.

У првој апликацији је садржан административни дио (правне и локалне правне јединице) и статистички дио (предузећа и локалне јединице). Административни дио се може само прегледати кроз апликацију, али не и ажурирати. Статистички дио се ажурира у Одјељењу регистара, узорака и класификација, а право прегледа кроз апликацију имају запослени у статистичким истраживањима.

Друга апликација омогућава да запослени у статистичким истраживањима ажурирају податке на јединицама посматрања и јединицама извјештавања које су предмет њиховог истраживања. Одјељење регистара, узорака и класификација је надлежно да, након што потврди оправданост промјена, изврши ажурирање статистичког дијела користећи прву апликацију.

ОБЈАВЉИВАЊЕ ПОДАТАКА

Из СПР-а се не врши објављивање нити било каква трансмисија података екстерним корисницима, а што је у складу са препорукама експерата уз чију подршку је СПР у БиХ и у Републици Српској успостављен.

Подаци о пословним субјектима који се објављују у годишњим публикацијама „Ово је Република Српска“ и „Статистички годишњак“ преузети су из административних регистара. Публикације су доступне у штампаном и електронском облику на званичној интернет страници Републичког завода за статистику.